HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הא איסורא איכא. מדרבנן דלא ליתי לאיחלופי בישראל וקשיא לרב אחא: **הא דאמור רבנן אין אב למצרי**[1]. ואפילו היכא דליכא למימר כקטן שגולד דמי כגון הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה דיש לו שאר מן האם כשאר ישראל גמור ואין לו שאר מן האב: **לא תימא משום דשטופי זימה הוא ולא ידעינן.** אבוה מנו אבל היכא דידע כגון היו אביו ואמו חבושים בבית האסוריס דלא נבעלה לאחר חיישינן ואי גולד בקדושה דליכא למימר כקטן שגולד ליהוי ליה נמי שאר אב דהא ודאי אבוה הוא: **דהא שני אחין תאומים הוו:** ה"ג **וקאמר לא חולין ולא מייבמין.** ומסיפא יליף טעמא דאי מרישא לא מצי למילף דאפילו שאר האם אין לו דטעמא לאו משום דזרמת סוסים הוא אלא משום דכקטן שגולד דמי: **זרמת.** זרע שהוא יורה כחץ כזרם מים המקלח בכח: **בנפטיים הגר: דנסבא אחיו.** המת כשהוא גר דהויא קידושין קידושין ושריא לאחיו דאין לו אחות דכקטן שגולד דמי: **כשהוא עובד כוכבים.** ומשנתגייר לא ידעה דלא הוה ליה בה קידושין הלכך שרי לאחות: **הרי האם.** גיורת ושבעה בניה (ה) שהתיר להן רבי עקיבא לישא איש את האם אחיו ומהן למדתי: **אם קודם.** שבא מעשה לידו היה רגיל לשנותו לתלמידיו שומעין לו ואם לאו הואיל ודבר חידוש הוא שמא בשביל מעשה שבא לידו אומרה: **הרי האם ושבעה בניה.** ראיה של קודם לכן הביא: **ואי בעית אימא שאני הכא דקאמר.** מילתא דיונה בן אמתי בהדה ומגו דמהימן אהא מהימן נמי אהא דאיכרין דברי אמת שבימד קבלן: **הוא השיב.** ירבעם בן יואש: **על עסקי נינוה קאמר.** דלא דברה עמו על עסקי נינוה אלא שתי פעמים: ה"ג **גר שהיה הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה: נשא אחותו מן האם.** שגולדה בהיותה עובדת כוכבים יוצא. ואע"ג דלאו אחותו היא דכקטן שגולד דמי גזירה דלמא אתי למנסב אחותו שגולדה אחריו דבהיא איכא כרת דלידת שניהם בקדושה ואחותו גמורה מן האם הויא כישראלית שילדה בן ובת: **מן האב יקיים.** שהכל יודעין דאין אב לעובד כוכבים וא"ג אתי למנסב בת אביו שיוליד מאשה אחרת משנתגייר לא איכפת לן דהא לאו בנו הוא: **אחות האב מן האם יוצא.** גזירה משום אחותו מן האם כדאמרן:

מן

א איסורא איכא ה"ה דאפילו איסורא גמי ליכא [6] ואיידי דבעי למיתני סיפא אבל חייבין תנא נמי רישא אין חייבין אמר רבא [8] הא דאמור רבנן אין אב למצרי [3] לא תימא משום דשטופי בזמה דלא ידיע אבל ידיע חיישינן אלא אפילו דידיע נמי לא חיישינן דהא שני אחין תאומים דטפה אחת היה ונחלקה לשתים וקתני סיפא לא חולצין ולא מייבמין ש"מ אפקורי אפקריה רחמנא לזרעיה דכתיב [1] בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם ת"ש דאמר רבי יוסי מעשה בניפטיים הגר שנשא אשת אחיו מאמו ובא מעשה לפני חכמים ואמרו אין אישות לגר ואלא גר דקדיש ה"ג לא תפסי בה קדושין אלא אימא אין איסור אשת אח לגר מאי לאו דנסבא אח כשהוא גר [2] לא דנסבא כשהוא עובד כוכבים כשהוא עובד כוכבים מאי למימרא מהו דתימא ליגזור כשהוא עובד כוכבים אטו כשהוא גר קמ"ל ת"ש דאמר בן יאסיין כשהלכתי לכרכי הים מצאתי גר אחד שנשא אשת אחיו מאמו אמרתי לו בני מי הרשך אמר לי הרי אשה ושבעה בניה על ספסל זה ישב ר' עקיבא ואמר שני דברים גר נושא אשת אחיו מאמו ואמר [2] ויהי דבר ה' אל יונה שנית לאמר [3] שנית דברה עמו שכינה שלישית לא דברה עמו שכינה קתני מיהת גר נושא אשת אחיו מאמו מאי לאו דנסבא אחיו כשהוא גר לא דנסבא כשהוא עובד כוכבים מאי למימרא מהו דתימא נגזור כשהוא עובד כוכבים אטו כשהוא גר קמ"ל ומי מהימן והאמר ר' אבא אמר רב הונא אמר רב כל [7] תלמיד חכם שמורה הלכה ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו איבעית אימא מורה ובא היה ואיבעית אימא משום דקאמר הרי אשה ושבעה בניה ואיבעית אימא שאני הכא דקאמר מעשה אחרינא בהדה אמר מר ויהי דבר ה' אל יונה שנית לאמר שנית דברה עמו שכינה שלישית לא דברה עמו והא כתיב [3] הוא השיב [את] גבול ישראל מלבא חמת עד ים הערבה כדבר ה' אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמתי הנביא אמר רבינא על עסקי נינוה קאמר רב נחמן בר יצחק אמר הכי קאמר כדבר ה' אשר דבר ביד עבדו הנביא כשם שנהפך לנינוה מרעה לטובה כך בימי ירבעם בן יואש נהפך להם לישראל מרעה לטובה ת"ש [9] גר שהיה לידתו בקדושה והורתו שלא בקדושה יש לו שאר האם ואין לו שאר האב כיצד [3] נשא אחותו מן האם יוצא מן האב יקיים אחות האב מן האם יוצא מן

על עסקי נינוה. תימה דאמאי איצטריך למכתב שנית ולא שלישית דלא אשכחן שדברה עמו שלישית ושמא כיון שמצינו שחזרו לקלקולם ונתנבא עליהם נחום האלקושי היינו יכולים לסבור שגם אז נתנבא עליהן יונה וא"ת והא אשכחן דדברה עמו שלישית בעסקי נינוה דכתיב ויאמר ה' אל יונה ההיטב חרה לך על הקיקיון וגו' ואני לא אחוס על נינוה וגו' וי"ל דהני לאו עסקי נינוה נינהו ומיהו לרב נחמן בר יצחק דאמר שוב לא דברה עמו קשיא וי"ל שזה היה אותו יום וחשיב הכל נבואה אחת:

רב נחמן בר יצחק **אומר** ה"ק כו'. אמר ר"י שחולק [8] על אותו מדרש שהביא רש"י בפירוש נביאים (מלכים ב י) ויאמר ה' אל יהוא יען אשר הטיבות וגו' ע"י יונה בן אמתי אמר לו אי שמא אינו חושב אלא דברים שהוא לורך גדול כגון מעשה נינוה וכיולא בו: **נשא אחותו מן האם יוצא.** פירש בקונטרס דגזרינן שמא יבא אחותו שגולדה אחריו שיש בה כרת משמע שסובר דאם היתה גם לידתו שלא בקדושה היה מותר באחותו מן האם שגולדה בנכריות כיון דתרוייהו שלא בקדושה דהתם ליכא למגזר שמא יבא אחותו שגולדה אחריו וקשה דהא לעיל בפ"ב (ד' כב. ושם) [3] אמימר אמר [אפי'] האחין מן האם מעידים לכתחלה ומאי שנא מעריות פי' שאפי' נתגיירו וגולדו בנכריות שייך בהו קורבה ומשני ערוה לכל מסורה כו' משמע דאפילו גולדו בנכריות שייך בהו קורבה דאם דבסתם גיורת מיירי ועוד בני יודן אמתא הורתן ולידתן שלא בקדושה הוה אפ"ה אסר להו רב ששת (לעיל ד' לז:) למינסב נשי דהדדי אלא י"ל דטעמא דדלמא אתי לאיחלופי בישראל ואפי' בגולדו בהיותם נכריות יש לגזור בקורבת אם והא דנקט הכא לידתו בקדושה לרבותא נקטיה דאע"ג דלידתו בקדושה דכשאי אמהות דמו אפ"ה אסיר דלמא אתו לאיחלופי בישראל וריב"ל פי' דלהכי נקט הורתו שלא בקדושה דאי בקדושה הכי הוא כישראל גמור ומותר באחותו שגולדה בהיותה נכרית כיון דלית ביה לד נכריות כלל ולא שייך בה שמא יאמרו אי נמי משום הכי נקט הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה דפסיקא ליה מילתא שאז איירי בין גולדה לפניו בנכריות בין גולדה אחריו בקדושה וה"ל חיים פירש דדוקא נקט ולידתו בקדושה דאז מן האב יקיים שלא ראה עצמו בנכריות וליכא למימר ביה שמא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקדושה קלה אבל אם גם לידה שלא בקדושה אפי' מן האב יוצא דכיון שראה עצמו בנכריות אתי למימר באנו מקדושה חמורה כו' דהא שמעינן לרבי מאיר דהכא בירושלמי ובבראשית רבה דאסר בן נח באחותו בין מן האב בין מן האם דדרים על כן יעזב איש את אביו ואת אמו (בראשית ב) בסמוך לו מאביו בסמוך לו מאמו ומיהו נראה לר"י דהך בריתא פליגא אירושלמי ובראשית רבה דהא משמע דכ"ע מוקי הכא קרא לאחות אב ואחות אם והיינו כרבנן דהתם ועוד דטעמא דאחות אב מן האם יוצא משמע בפ' ד' מיתות (סנהדרין נח.) דהוי משום שמא יאמרו באנו דאילו טעמא דאיחלופי ליתיה הכא בקורבת אב ש"כ משמע דבהאי גר לידתו בקדושה שייך שפיר טעמא שמא יאמרו אע"פ שלא ראה עצמו אחת בנכריות וזה דוחק לומר דאחות אב מן האם לא קאי אגר דרישא אלא מיירי בלידתו שלא בקדושה כי היכי דלא קאי נמי סיפא דקתני נשא אשה ובתה אריש כדפי' בקונט' דהכא משמע דקאי אגר דרישא: **אחות** האב מן האם יוצא. פי' בקונט' דגזרינן משום אחותו מן האם ואין נראה דבהדיא משמע בפרק ד' מיתות (נ"ז שם) דטעמא משום שמא יאמרו דמוקי התם הך בריתא כר' אליעזר דדרים את אביו זו אחות אביו ואם כן מיתסרא בנכריות אשת

מסורת הש"ס

(א) [שבת ב. וש"נ], ב) [בס"א: לגוי], ג) מכילתא ריש פרשת בא, ד) בכורות לח: לעיל עז. קדושין ע.; ה) סנהדרין מ: ע"ש, ו) בס"א: לגוי,

תורה אור השלם

1. וַתַּעֲגֹבָה עַל פִּלַגְשֵׁיהֶם אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם:
יחזקאל כג כ
2. וַיְהִי דְבַר יְיָ אֶל יוֹנָה שֵׁנִית לֵאמֹר: יונה ג א
3. הוּא הֵשִׁיב אֶת גְּבוּל יִשְׂרָאֵל מִלְּבוֹא חֲמָת עַד יָם הָעֲרָבָה כִּדְבַר יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֵּר בְּיַד עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶן אֲמִתַּי הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגַּת הַחֵפֶר: מלכים ב יד כה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רב נחמן בר יצחק וכו' על אותו מדרש שהביא וכו'. והוא בסדר עולם:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה הרי אשה וכו' שהתיר להן. נ"ב עיין בתוספו' פרק הערל ריש דף עז: (ו) תוס' ד"ה נשא וכו' לעיל בפ"ב אמרינן אמימר:

עין משפט נר מצוה

א ב מיי' פי"ל מהל' איסורי ביאה הלכ' יג טוש"ע י"ל סימן רסט סעיף ג:
יא ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

מוסף רש"י

שלישית לא דברה עמו. לפי שתבע כבוד הבן ולא תבע כבוד האב (מלכים ב יד כה, ועי' רד"ק שם). **כל תלמיד חכם שמורה הלכה ובא.** הלכה חדשה שלא שמענוה מאמר (בכורות לח:). **אם קודם מעשה אמרה.** קודם שבא מעשה ההלכה לידו (שם) אמרה להאי שמועה לתלמידיו בשם רבו (קדושין ע: וכעי"ז לעיל עז.). **שומעין לו.** בשעת הולדה (לעיל עז.) נאמן לאומרה בשעת מעשה (קדושין ע:) ושוטין מעשה (בכורות לח:). **ואם לאו אין שומעין לו.** אינו נאמן להעיד בשם רבו, שמא מחמת מעשה הבא לידו הוא אומר כן (קדושין ע:). **נהפך להם לישראל מרעה לטובה.** מרעה שהיו בה אשר אבדם מלך אדם וישימם כעפר לדוש, ועכשיו נהפך להם לטובה (מ"ב יד כה). **והורתו שלא בקדושה.** וכל גר שנתגייר בקטן שגולד עכשיו בלא אב ואם וקרובים דמי ואין עליו קורבה מקודם לכן ומיהו רבנן הוא דגזור עליה בכל האסורות לו בגיותו, משום שלא יאמרו באין מקדושה חמורה לקדושה קלה, הלכך נשא אחותו מן האם. שגולדה קודם שנתגיירה אמה ונתגיירה עם אמה ונשאה זה משגדל, יוצא. דאחותו היא ולא גרע מבן גר ומדרבנן שלא יאמרו וכו' דקסבר ר' מאיר אחותו מן האם אסורה לבני נח ואפילו אחות אביו מן האם ואחות אמו מן האב (ל"ל בהאם) ויליף לה מעל כן יעזב איש את אביו ואת אמו, דאביו זה אחות אביו ואמו זה אחות אמו כדדרים לה ר"א לקמן בשמעתין (סנהדרין נח.). **מן האב יקיים.** דלא נאסר איסור אחות אביו בבני נח שלא מן האם דכתיב (בראשית ב) ועיין לה (שם).